

TEZAUŢR LITURGIC
24 NOIEMBRIE

VIATA
SF. IERARH-MUCENIC
CLEMENT,
EPISCOPUL
ROMEI

ROMAN, 1993

VIATA

SF. IERARH-MUCENIC CLEMENT, EPISCOPUL ROMEI

În slăvita și marea cetate Romă cea veche era un om slăvit și de neam mare, cu numele Faust, care își trăgea neamul său din împărații Romei, cei de demult, având femeie cu numele Matilda care, de asemenea, era de neam împărătesc, fiind rudenia lui August și a lui Tiberiu, cezarii Romei, pe care însuși cezarul a dat-o lui Faust de soție. Și erau amândoi necredincioși, îndeletnicindu-se cu închinarea idolilor. Aceștia au născut mai întâi doi fii gemeni și au numit pe unul Faust iar pe celălalt Faustinian. După aceea au născut și pe al treilea fiu și i-au pus numele Clement.

Faust, avea un frate cu obiceiul rău și fără de rușine, care, văzând pe femeia fratelui său că era foarte frumoasă, s-a rănit cu frumusețea ei și voia să o amăgească spre desfrânare. Dar ea, fiind plină de înțelepciune, nu voia să-și necinstească casa sa cea de bun neam, și-l îndepărta în tot chipul de la sine pe acel desfrânat. Și nevrând a-l vădi pe el, nu spunea la nimeni despre aceasta, nici chiar bărbatului său, temându-se ca să nu iasă pentru dânșii veste rea în popor, și să-și facă de râs casa.

Matilda, văzând însă că nu poate în alt fel să scape de dânsul, de nu se va depărta de ochii și vecinătatea lui, s-a gândit la un lucru ca acesta, și a zis odată către bărbatul ei: „Un vis minunat am avut în această noapte domnul meu. Am văzut un bărbat cinstit și bătrân ca unul dintre zei, zicând către mine: Tu și cei doi fii gemeni ai tăi de nu veți ieși din Roma vreo zece ani, cu moarte neașteptată și pierzătoare veți muri împreună cu dânsii”.

Acestea auzind Faust, bărbatul ei, s-a înspăimântat și mult gândindu-se la aceasta, a socotit să o trimită pe ea din Roma, undeva, împreună cu cei doi copii, vreo zece ani, căci zicea întru sine: „Mai bine este să trăiască iubita mea soție împreună cu fiii mei, chiar și în altă țară străină, decât să moară aici de moarte grabnică și neașteptată”.

Deci, pregătind o corabie cu toate cele de trebuință, a trimis-o pe ea în țara elinească, în cetatea Atena, împreună cu cei doi fii gemeni, Faust și Faustinian, cu robi și cu roabe și cu multă avere; și i-a poruncit ca, după ce va ajunge la Atena, să dea pe amândoi copiii la învățătura înțelepciunii elinești. Așa s-au despărțit unul de altul, cu nespusă jale și cu multe lacrimi. Matilda împreună cu cei doi copii, intrând în corabie, au pornit pe mare; iar Faust împreună

cu fiul său cel mai tânăr, Clement, au rămas în Roma.

Mergând Matilda câteva zile pe mare, s-a ridicat o furtună cu valuri mari, iar corabia fiind dusă de vânt și de valuri într-o țară neștiută, s-a sfărâmat acolo la miezul nopții, și s-au înecat cu toții. Iar Matilda, purtată de valuri, a fost aruncată pe o piatră într-un ostrov, în dreptul cetății ce se numea Antandros, care era în părțile Asiei, și se tânguia nemângâiata pentru fiii ei înecați, și de supărarea aceasta mare voia să se arunce și dânsa în mare. Dar văzând-o goală, plângând foarte și suspinând cumplit, oamenii de pe acolo li s-a făcut milă de dânsa și ducând-o în cetatea lor, au îmbrăcat-o. Și venind la dânsa niște femei iubitoare de străini, o mângâiau și își spuneau fiecare întâmplările cele rele, făcându-i oarecum mângâiere în mâhnirea ei.

Iar una dintr-însele i-a povestit, zicând: „Bărbatul meu era corăbier foarte tânăr și s-a înecat în mare, iar eu am rămas văduvă tânără, și mulți voiau să mă ia în a doua căsătorie. Dar eu iubind pe bărbatul meu și după moartea lui, am vrut a petrece într-o văduvie. Deci, de voiești să petreci împreună cu mine în casa mea, vom lucra amândouă cu mâinile noastre și ne vom hrăni”. Matilda s-a învoit cu sfatul femeii și, petrecând în

casa ei, se ostenea lucrând cu mâinile și cu aceasta câștigându-și hrana sa.

Deci a petrecut astfel douăzeci și patru de ani. Iar fiii ei, Faust și Faustinian, de asemenea după ce s-a sfârșit corabia, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-au aflat vii; căci văzându-i niște tâlhari de mare, ce se întâmplaseră atunci pe acolo, i-au luat pe dâșii în vasele lor, și ducându-i în Cezareia lui Stratonice, i-au vândut unei femei cu numele Iusta, care i-a crescut pe dâșii ca pe fiii ei și i-a dat la învățătura cărții. Învățând ei toată înțelepciunea cea elinească, au auzit mărturisirea Evangheliei lui Hristos și primind Sfântul Botez, urmau Sfântului Apostol Petru.

Iar Faust, tatăl lor, viețuind în Roma cu Clement, nu știa nimic de nevoia ce se întâmplase femeii sale și copiilor lui. Și trecând un an, a trimis niște slugi ale sale la Atena, ca să vadă cum petrece femeia sa și copiii săi, trimițându-le și multe din cele de trebuință. Iar ei mergând, nu s-au mai întors. În al treilea an s-a îngrijorat, pentru că nu avea nici o veste de la soția sa și de la copii, și a trimis la Atena alte slugi cu cele de trebuință. Iar ei, mergând acolo și neaflând pe nici unul dintre dâșii, s-au întors în al patrulea an și au spus că nu au aflat nicidecum pe stăpâna lor în Atena, nici n-a auzit

cineva de dânșii acolo, și nici de urma lor nu s-a aflat.

Auzind acestea, Faust, a căzut în mare întristare, tânguindu-se cu amar. Și, înconjurând toate porturile Romei, întreba pe corăbieri dacă n-au văzut sau să fi auzit cineva de soția sa și de copiii săi. Sau dacă n-a aflat cineva măcar trupul femeii sale cu cei doi copii ai săi, la marginea mării. Dar nimic n-a putut afla de la cineva. Deci, pregătind o corabie și luând câteva slugi și avere, a pornit el însuși în căutarea soției și a iubiților săi fii. Iar pe Clement, fiul său cel mai tânăr, l-a lăsat cu celelalte slugi credincioase ca să învețe carte. Și a umblat mult prin toată lumea, pe mare și pe uscat, căutând mulți ani pe soția și pe copiii săi, dar nu i-a găsit.

Deznădăjduindu-se de dânșii foarte, îi era mare jale de aceasta. Apoi, din pricina acestei supărări, nu a mai vrut să se întoarcă acasă, părându-i-se lucru cu nedreptate a se îndulci singur de bunătățile acestei lumi, fără iubită sa soție, de care avea mare dragoste pentru marea și plină ei înțelegere și înțelepciune.

Deci, lepădându-se de toată cinstea și slavă lumească, umbla prin țări străine ca un sărac și nu spunea nimănui cine este. Iar copilul Clement,

venind în vârstă desăvârșită și învățând bine învățătura filosofiei și, văzându-se lipsit de tatăl său și de maică să, era totdeauna mâhnit. Căci acum erau douăzeci și patru de ani de când se dusese maică să, iar de când plecase tatăl său de acasă erau douăzeci, și, deznădăjduindu-se de viața lor, plângea pentru dânșii ca pentru cei morți. Încă își aducea aminte și de sfârșitul său, că o să moară și nu știe unde se va afla după moarte, socotind dacă mai este oare altă viață, după această puțină vreme, sau nu.

Aceasta gândind, totdeauna îi erau ochii plini de lacrimi, și nu voia să se mângâie cu nici un fel de veselie lumească, ci totdeauna se arăta tulburat și cu fața posomorâtă, suspinând greu. Apoi, auzind de venirea lui Hristos în lume, căuta să știe despre aceasta mai cu adevărat.

După aceea i s-a întâmplat a vorbi cu un om cu bună credință, care a zis către dânșul că Fiul lui Dumnezeu a venit în Iudeea și a propovăduit tuturor viața veșnică, de vor viețui după voia Părintelui ceresc, ce L-a trimis pe El. Și tuturor celor ce-L vor asculta, le-a făgăduit să le dea bunătățile cele negrăite în veacul ce va să fie; iar cei ce se leapădă de Dânsul și nu primesc învățătura Lui vor fi munciți în veci în focul gheenei.

Auzind Clement acestea, s-a aprins cu râvnă nespusă ca să știe mai cu adevărate despre Hristos și despre învățăturile lui. De aceea s-a gândit să meargă în Iudeea unde se răspândise buna vestire a lui Hristos. Deci, lăsând casa sa cu mulțimile de averi, a plecat cu vreo câteva slugi credincioase și, luând aur din destul, a intrat într-o corabie și a pornit în părțile Iudeii. Dar făcându-se furtună pe mare, a fost dus în Alexandria, și aflând acolo pe Sfântul Varnava, a ascultat cu plăcere învățătura lui despre Hristos. Apoi a plutit în Cezareea lui Stratonice, unde a aflat pe Apostolul Petru și, fiind botezat de dânsul, îi urmă lui împreună cu ceilalți ucenici, între care erau și cei doi frați ai lui gemeni, Faust și Faustinian. Însă nu-i cunoștea pe dânsii că-i sunt frați, nici ei nu-l puteau cunoaște pe dânsul, de vreme ce foarte de mici se despărțiseră unii de alții și nu mai țineau minte fețele unul altuia.

Mergând Petru în Siria, a trimis înaintea sa pe Faust și pe Faustinian, iar pe Clement l-a oprit lângă sine și, intrând într-o corabie, a plutit pe mare și înnoptând apostolul îl întreba pe Clement despre neamul lui. Iar el i-a spus lui toate cu detaliu, de ce neam bun este și cum a plecat maica sa din Roma împreună cu doi copii, în urma unei vedenii pe care a avut-o în vis, și cum, după patru ani, a plecat și tatăl său spre căutarea ei și

nu s-a mai întors. Iar acum sunt douăzeci de ani de când nu aude de dânșii nimic și i se pare că părinții și frații lui sunt morți. Iar Petru s-a uimit auzind povestirea lui. Și în acea vreme, din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a stat corabia în insula aceea în care era Matilda, maica lui Clement.

Deci au ieșit oarecare din corabie și au mers în cetate să cumpere cele de trebuință și a ieșit și Sfântul Petru; iar Clement a rămas în corabie. Mergând Petru către cetate, a văzut pe bătrâna Matilda, șezând lângă poarta cetății cerând milostenie, căci acum nu mai putea să se hrănească din osteneala ei, că-i slăbiseră mâinile. De aceea cerea milostenie și cu aceasta se hrănea pe sine și pe cealaltă bătrână, care o primise pe ea în casa sa, și care de asemeni slăbise și zăcea acasă bolnavă.

Văzând Sfântul Apostol pe Matilda, a cunoscut-o cu duhul că este străină și a întrebat-o despre patria sa. Iar ea, oftând greu, a lăcrimat și a zis: „O, amar mie străina, că nu este altă femeie în lumea aceasta mai nevoiașă și mai ticăloasă decât mine”. Iar Sfântul Petru, văzând-o pe ea lăcrimând și zicând acestea, a început a o întreba mai cu dinadinsul, cine este și de unde este. Și a cunoscut-o pe dânșă și a mângâiat-o cu cuvintele,

zicând: „Eu știu pe fiul tău cel mai tânăr, Clement, și se află acum chiar în părțile acestea”. Iar ea auzind despre fiul său, s-a făcut ca o moartă de spaimă și de bucurie. Iar Petru luând-o de mână a ridicat-o de la pământ și i-a spus să meargă după el la corabie, zicându-i: „Nu te tulbura, bătrâno, că îndată vei ști cu adevărat despre fiul tău”.

Mergând către corabie, le-a ieșit Clement într-o întâmpinare, care, văzând pe femeie urmând lui Petru, se miră. Iar ea, uitându-se asupra lui Clement, a început a-l cunoaște pe el după asemănarea feței cu tatăl său și a întrebat pe Petru: „Oare nu este acesta Clement, fiul meu?”. Iar Petru a zis: „Acesta este”. Iar Matilda a căzut pe grumazii lui Clement, plângând. Clement, neștiind cine este acea femeie și pentru ce plânge, o depărta pe ea de la sine. Iar Petru a zis către dânsul: „Nu depărta, fiule, pe aceea ce te-a născut pe tine”. Iar Clement, auzind aceasta, a lăcrimat și a căzut la picioarele ei, sărutându-le și plângând. Deci, li s-a făcut lor mare bucurie pentru aflarea și cunoștința lor. Și s-a rugat Sfântul Petru pentru dânsa către Domnul și i-a tămăduit mâinile, iar ea a rugat pe Sfântul Apostol pentru tămăduirea bătrânei sale. Sfântul Petru, mergând în casa ei, a ridicat-o din patul durerii, apoi i-a dat Clement o mie de drahme, pentru hrana maicii sale.

După aceea, luând pe maică să împreună cu bătrâna cea vindecată, le-au dus în corabie și au pornit pe apă. Atunci Matilda l-a întrebat fiul despre bărbatul ei Faust, și auzind că a plecat spre căutarea ei și de douăzeci de ani nu se aude nimic de dânsul, se tânguia cu amar că după un mort, căci nu mai nădăjduia a fi el între cei vii. Apoi, ajungând în Antandros, au lăsat corabia și au început a călători pe uscat împreună cu Matilda și cu bătrâna ei.

Sosind în Laodiceea, i-au întâmpinat pe ei Faust și cu Faustinian, care merseseră acolo mai înainte de dânsii. Aceia au întrebat pe Clement: „Cine este femeia străină și cu cealaltă bătrână, care vin împreună cu voi?”. Iar Clement a răspuns: „Este maica mea pe care am aflat-o în această țară străină”. Deci, a început a le spune lor toate pe rând, de câtă vreme nu s-a văzut cu maica sa și cum a plecat din casă împreună cu doi feciori gemeni. Iar ei, auzind acestea, au cunoscut că Clement este fratele lor, și că aceea este maica lor, și începând a plânge de mare bucurie, au strigat: „Cu adevărat această este maica noastră Matilda, și acesta este fratele nostru Clement, că noi suntem frații cei gemeni, Faust și Faustinian, care am plecat din Roma împreună cu maica noastră”. Și căzând unul pe grumazul celuilalt au plâns mult, sărutându-se cu dragoste.

Atunci puteai vedea veselindu-se maica și fiii săi, pentru că i-a văzut pe dânșii sănătoși și povesteau unul altuia, că, cu judecățile lui Dumnezeu, s-au izbăvit de înec. Apoi preamăreau pe Dumnezeu, bucurându-se, și numai de aceasta le era lor supărare, că nu știau nimic despre tatăl lor. După aceea au rugat pe Apostolul Petru să boteze pe maica lor. Deci a ieșit a doua zi la mare, foarte de dimineață, și a botezat la un loc ascuns și pe Matilda și pe cealaltă bătrâna, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh și a trimis-o înaintea sa, ca să meargă cu fiii săi la gazdă.

Sfântul Petru a mers apoi pe altă cale și iată că era în cale un bătrân cinstit, cărunt la barbă, dar cu haine proaste îmbrăcat, care aștepta pe Petru, căruia, făcându-i urare de dragoste, a zis: „Te văd pe tine om străin și nu prost, chiar fața ta te arată a fi un om cu bună pricepere, deci voiesc a vorbi puțin cu tine”. Iar Petru a zis: „Grăiește, domnule, ce voiești”. Și a început a grăi omul acela astfel: „Te-am văzut acum făcând rugăciune la un loc ascuns lângă țărm, și luând seamă în taină, m-am dus și te-am așteptat puțin aici, vrând ca să-ți spun că în deșert vă osteniți, rugându-vă lui Dumnezeu; pentru că El nu este nici în cer nici în pământ și nu are nici un fel de purtare de grijă pentru noi, ci toate se fac după întâmplare. Deci, nu vă înșelați făcând rugăciuni lui Dumnezeu, Care nu există”.

Sfântul Petru, auzind aceste cuvinte ale lui, a zis: „Prin ce cunoști acestea, că toate se fac nu după rânduiala lui Dumnezeu și nici după purtarea de grijă a Lui, ci după întâmplare? Și cu ce fel de dovadă adeverești că nu există Dumnezeu? Și dacă nu există Dumnezeu, apoi cine a făcut cerul și l-a împodobit cu stele? Cine a întemeiat pământul și l-a înfrumusețat cu flori?”.

Iar omul acela, oftând din adâncul inimii a zis: „Eu, stăpâne, știu citirea stelelor și am slujit zeilor cu atâta osârdie ca nimeni altul și am cunoscut că toate sunt înșelăciune, pentru că nu este nici un fel de Dumnezeu. Pentru că, de ar fi fost Dumnezeu în cer, ar fi auzit suspinul celor ce plâng și ar fi luat aminte spre rugăciunea celor ce se roagă și ar fi căutat spre amărăciunea inimii celor ce slăbesc de supărare. Ci de vreme ce nu este Cel ce ascultă, nici Cel ce mângâie în supărări, de aici dar mă încredințez că nu există Dumnezeu. Pentru că, de ar fi fost, m-ar fi auzit și pe mine care m-am tânguit întru amărăciunea inimii.

Căci iată, precum mă vezi, stăpâne, de douăzeci de ani și mai bine mă aflu în mare supărare, și o, vai mie, cât de multe rugăciuni am făcut către toți zeii! O, cât de multe lacrimi am vărsat și nici un zeu nu m-a auzit și a fost deșartă toată osteneala mea”. Iar

Sfântul Petru a zis: „Pentru aceasta n-ai fost auzit de atâta vreme, pentru că te-ai rugat la mulți zei deșerți și mincinoși; iar nu către Unul adevăratul Dumnezeu, în Care credem noi și ne rugăm Lui”.

Sfântul Petru, vorbind multă vreme cu omul acela și întrebând despre Dumnezeu, l-a cunoscut din povestirea lui, că el este Faust, tatăl lui Clement și al fraților lui, și bărbatul Matildei. Apoi a zis către dânsul că, de va crede întru Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, apoi îndată va vedea pe femeia și pe fiii săi, întregi și sănătoși. Iar el a zis: „Au doar vor învia din morți femeia mea și copiii mei? Căci eu singur am cunoscut din citirea stelelor și de la prea înțeleptul Anuvion, cititorul de stele, m-am încredințat că femeia mea și cei doi copii s-au înecat în mare”.

Sfântul Petru l-a luat în gazdă la sine și când a intrat Faust și a văzut pe Matilda, s-a înspăimântat; și uitându-se la dânsa cu dinadinsul și cu mirare, tăcea. Apoi a zis: „Ce minune este aceasta? Pe cine văd eu acum?”. Și apropiindu-se mai mult, a strigat: „Cu adevărat această este iubita mea soție!”. Și îndată de bucurie amândoi au plâns, încât nu puteau nici a grăi unul către celălalt, căci a cunoscut și Matilda pe bărbatul său. Și abia venindu-și în fire, Matilda a putut zice: „O,

preaiubitul meu Faust, dar cum te-ai aflat viu până acum? Pentru că eu am auzit că ești mort”.

Atunci s-a făcut tuturor negrăită bucurie, căci s-au recunoscut soții, asemenea și fiii cu părinții lor și, îmbrățișându-se plângeau și se bucurau, mulțumind lui Dumnezeu. Toți cei care se întâmplaseră acolo, văzând acestea, au plâns și au mulțumit lui Dumnezeu. Atunci Faust, rugind pe Apostolul, cerea Botezul, căci credea fără îndoială întru Unul adevăratul Dumnezeu. Și, fiind botezat, înălța lui Dumnezeu rugăciuni de mulțumire, cu lacrimi. Apoi s-au dus de acolo toți în Antiohia.

Acolo, învățând credința lui Hristos, s-a înștiințat ighemonul Antiohiei despre Faust, că este de neam împărătesc, și despre femeia și fiii lui, cum și de întâmplarea lor. Și îndată a trimis vestitori la Roma și a spus cezarului toate cele despre dâșii. Iar cezarul a scris înapoi ighemonului ca degrabă, cu mare cinste să-i aducă la Roma. Făcându-se aceasta, cezarul s-a bucurat de întoarcerea lor și, auzind toate cele ce li s-au întâmplat, a plâns mult.

Apoi au făcut ospăț mare în acea zi și i-a cinstit foarte, iar a doua zi le-a dat bogăție multă, robi și roabe, și i-au adus în slavă mare și au fost cinstiți de toți.

De atunci viețuiau în foarte bună credință, dând milostenie multă la săraci, și au petrecut în acea bună stare vreme îndelungată și în bătrâneți bune. Apoi împărțind toate, celor ce le trebuia ajutor, s-au dus către Domnul. Iar fiii lor au rămas îndeletnicindu-se în apostoleștile învățături, căci acum venise și Sfântul Petru în Roma. Iar mai vârtos fericitul Clement era ucenic nedespărțit al Sfântului Petru și părtaș al tuturor căilor, ostanelilor și răbdărilor lui pentru Hristos și propovăduitor al bunei Lui vestiri. Apoi l-a așezat Sfântul Petru ca episcop al Romei, mai înainte de răstignirea sa de către Nero.

După aceea, Sfântul Petru sfârșindu-se, după episcopul Lin și după episcopul Clit a urmat Clement, care îndrepta bine corabia lui Hristos prin mijlocul viforului și al învăluirii, fiind tulburată pe acea vreme de chinuitori. Deci, Clement păștea turma lui Hristos cu multă osteneală și răbdare, fiind înconjurat pretutindeni de cumpliți chinuitori, ca de niște lei ce răcnesc și că de niște lupi ce răpesc, care căutau să înghită și să piardă credința creștinească. Și, fiind în atâtea nevoi și prigoniri, nu înceta a se îngriji cu multă sârguința de mântuirea sufletelor omenești.

Astfel, a întors la Hristos mulțime de popor necredincios, nu numai din poporul cel de jos, ci și

din palatele împărătești, pe mulți din cei de neam mare și slăviți, între care era și un oarecare Sisinie și mulți din rudeniile împăratului Nerva. Deci, atât se ostenea întru bunăvestirea lui Hristos, încât odată, în ziua Paștilor, a botezat în mărturisirea Treimii patru sute douăzeci și patru de oameni, care erau toți de neam mare. Pe Domnila, nepoata sa, care era logodnica lui Avriilian, fiul antipatului celui dintâi al Romei, a sfințit-o spre păzirea fecioriei sale și a împărțit Roma la șapte grabnici scriitori, ca să scrie faptele sfinților mucenici, care erau omorâți atunci pentru Hristos.

Dar când cu învățătura sa, cu ostenelele, cu facerea minunilor și cu felul vieții sale plină de fapte bune, înmulțea Biserica lui Hristos, atunci a ridicat diavolul vrăjmași, pe Torcutian comitele, care, văzând mulțimea cea nenumărată a celor ce crezuseră în Hristos prin învățătura lui Clement, a învățat pe unii din popor să se scoale cu vrajbă asupra lui Clement și asupra credincioșilor creștini.

În acea vreme stăpâna în cetatea Romei, Mamertin, eparhul și s-a făcut tulburare în poporul Romei pentru Clement. Și, mergând cei ce ridicară tulburarea la eparh, începând a cleveti împotriva lui Clement, ziceau: „Până când va defăima acesta pe zeii noștri?”. Iar alții grăiau împotriva, apărând pe Clement și zicând: „Dar ce rău a făcut omul

acesta? Sau ce bine n-a făcut? Căci pe fiecare bolnav care-l cerceta l-a făcut sănătos și oricine are supărări și aleargă la dânsul dobândește mângâiere, nefăcând supărare nimănui, ci multe faceri de bine a arătat tuturor”.

Alții, fiind aprinși cu duhul vrăjmașului, strigau: „Toate acestea făcându-le cu farmece, dezrădăcinează slujbele zeilor noștri. Pe Jupiter nu-l mărturisește a fi dumnezeu, iar pe Heracle păzitorul nostru îl numește duh necurat. Despre cinstita Afrodita spune că a fost desfrânată, iar Vesta cea mare zice că va fi arsă cu foc; asemenea și pe cinstita Atena, pe Artemida, pe Hermes, pe Cronos și toate numele zeilor noștri și capiștele lor cu ocări le necinstește. Deci, sau să jertfească zeilor noștri, sau să fie omorât”.

Iar Mamertin, eparhul cetății, nerăbdînd gâlceava și tulburarea poporului, a poruncit să aducă la sine pe Sfântul Clement și a început a grăi către dânsul: „Din rădăcină de neam bun ai ieșit, precum mărturisește despre tine toată mulțimea Romei, dar te-ai înșelat și pentru aceasta nu poate mulțimea să te rabde și să tacă. Căci nu știe pe care dumnezeu cinstești, nici pe Acela ce se zice Hristos, Care este potrivit zeilor noștri. Deci, se cade ție să lepezi toată înșelăciunea și rătăcirea de bună voie și să te

închini zeilor, cărora, după obicei, ne închinăm toți”.

Sfântul Clement a răspuns: „Rog mintea ta cea bună ca să iei seamă la răspunsul meu și nu la graiurile rele ale poporului celui nepedepsit și care gâlcevește asupra mea în deșert. Căci deși vorbesc mulți asupra noastră, însă nu pot să ia de la noi ceea ce suntem, fiindcă noi suntem oameni cu minte și înțelepți, iar ei sunt fără de pricepere. Ei vorbesc fără de socoteală asupra lucrului cel bun, și totdeauna tulburările și gâlcevile dintre cei nepedepsiți, s-au obișnuit a ieși. Drept aceea, poruncește-le mai întâi să tacă și, făcându-se liniște, să grăiască omul cel priceput, cu socoteală, pentru mântuirea sa și să caute pe adevăratul Dumnezeu, Căruia are să se închine cu credință”.

Acestea și mai multe grăind sfântul, n-a aflat eparhul vină într-însul și a trimis la împăratul Traian, vestindu-l despre Clement, că s-a sculat poporul asupra lui pentru zei, și nu încetează a striga, însă nu se află asupra lui nici o mărturisire vrednică de crezut. Iar împăratul Traian a scris eparhului ca „Clement, ori să jertfească zeilor, sau să fie trimis la surghiun într-o cetate pustie în hotarele Hersonului”.

Un răspuns că acesta al împăratului văzând Mamertin, i-a părut rău de Clement și-l rugă să nu-și aleagă de bună voie acel surghiun, ci să aducă jertfă zeilor și va fi scăpat de o osândire ca aceea. Iar sfântul îi spunea eparhului că el nu se teme de acea izgonire, ci mai vârtos se bucură de dânsa. Și atâta dar a dat Dumnezeu Sfântului Clement, încât s-a umilit eparhul de cuvintele lui și a plâns pentru dânsul, spunând: „Dumnezeul căruia Îi slujești tu cu toată inima să-ți ajute în această izgonire la care ești osândit”. Și pregătind o corabie și dându-i toate cele de trebuință, l-a trimis. Și au mers mulți din cei binecredincioși la surghiun împreună cu Sfântul Clement, voind mai bine să rabde izgonire împreună cu păstorul și învățătorul lor, decât a vieții fără dânsul și fără învățătura lui cea sfântă.

Ajungând sfântul la locul la care era osândit în surghiun, a aflat acolo mai mult de două mii de creștini, care erau osândiți să taie piatră în munții aceia. Deci și el a fost rânduit împreună cu dânsii la lucrul acela. Iar creștinii, văzând pe Sfântul Clement, toți cu un suflet, cu lacrimi și cu suspine, apropiindu-se de dânsul, ziceau: „Roagă-te pentru noi, arhierieule, ca să ne arătăm vrednici făgăduinței lui Hristos”. Iar Sfântul a zis: „Nu sunt vrednic unui dar ca acesta al Stăpânului meu, ca să mă învrednicească a fi părtaș cununii voastre”.

Apoi îi mângâia și-i întărea cu cuvintele sale folositoare.

Înștiințându-se Sfântul de la dânșii că au mare lipsă de apă, pentru că de la șase stadii își aduceau în spate apă, a zis către dânșii: „Să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos să deschidă mărturisitorilor Lui izvor de apă vie, precum a deschis în pustie lui Israel, fiind însetat, când Moise a lovit piatra și a curs apă, pentru ca, cu darul Lui fiind răcoriți, să ne bucurăm”.

Și au început toți a se ruga. Apoi, săvârșindu-se rugăciunea, Sfântul Clement a văzut un miel stând pe loc care ridica piciorul drept, ca și cum ar fi arătat locul. Iar Sfântul Clement, cunoscând că este Domnul, Cel ce se arată, pe Care nimeni nu-L vedea decât numai el, s-a dus la locul acela și a zis: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, săpați în locul acesta”. Și stând împrejur, au început a săpa cu casmale și n-au aflat nimic, pentru că n-au nimerit locul acela în care stătuse mielul.

După aceasta Sfântul Clement a luat o casma mică și a început a săpa în locul acela în care stătuseră picioarele mielului și îndată a izvorât apă foarte limpede și dulce și s-a făcut din acel izvor un râu mare. Atunci s-au bucurat toți, iar Sfântul Clement

a zis: „Pornirile râurilor înveselesc cetatea lui Dumnezeu”. Și a ieșit vestea de acea minune prin toată partea aceea, încât alergau acolo popoarele de prin toate cetățile și satele din jur, și văzând râul care izvora cu minune, mai presus de nădejde prin rugăciunile sfântului și auzind învățătura lui, credeau în Hristos și se botezau de către Sfântul Clement în acea apă.

Apoi atâta mulțime de popor necredincios alerga la Sfântul și se întorcea la credință, încât în toate zilele se botezau câte cinci sute și mai mult de suflete. Și atât s-au înmulțit într-un an credincioșii, încât s-au zidit șaptezeci și cinci de biserici și au sfărâmat toți idolii și toate capiștele în toată partea aceea, pentru că toată țara aceea a primit sfânta credință.

Înștiințându-se despre aceasta Traian cezarul, că mulțime de popor fără număr a crezut în Hristos, îndată a trimis în acea parte pe un ighemon cu numele Afidian, care, venind, a omorât pe mulți creștini, cu felurite chinuri. Apoi, văzând că, cu bucurie alergau toți la chinuri pentru Hristos, n-a vrut mai mult să piardă poporul, numai pe Sfântul Clement a început a-l sili să aducă jertfă. Și aflându-l pe el neplecat în credință și stând tare în Domnul, a poruncit să-l pună într-o luntre și să-l ducă în mijlocul mării, apoi acolo legându-i de gât

o ancoră de corabie, să-l arunce în adânc și să-l înece, pentru ca să nu mai afle creștinii trupul lui.

Aceasta făcându-se, stăteau credincioșii pe mal, privind la înecarea Sfântului, tânguindu-se pentru dânsul cu mare plângere. După aceea doi din ucenicii lui, care erau mai credincioși, anume Corneliu și Fiv, au zis către toți creștinii: „Să ne rugăm toți cu un suflet, ca să ne arate nouă Domnul, cinstitul trup al mucenicului”. Rugându-se poporul, s-a depărtat marea de trei mile de loc, iar poporul mergând pe uscat, precum odinioară Israelitenii prin Marea Roșie, au aflat o casă de marmură în chipul bisericii, făcută de Dumnezeu.

Acolo zăcea trupul Sfântului și ancora cu care fusese înecat era aproape de dânsul. Și vrând credincioșii să ia de acolo cinstitul și sfântul trup al mucenicului, s-a făcut descoperire ucenicilor lui, celor mai sus pomeniți, să lase să fie acolo trupul Sfântului; căci în tot anul la pomenirea lui, tot așa se va depărta marea șapte zile, dând cale celor ce vor vrea să vină la închinăciune. Deci s-a făcut acea minune mulți ani de la împărăția lui Traian, până la împărăția lui Nichifor, împăratul grec. Și multe și nespuse minuni se săvârșeau prin rugăciunile Sfântului, pentru că proslăvea Dumnezeu pe plăcutul Său.

Odinioară, depărtându-se marea după obicei la pomenirea Sfântului, și venind mulțime de popor la moaștele lui, s-a întâmplat de a rămas acolo un copil mic, pentru că uitându-l părinții lui în biserică au ieșit. Și îndată a început marea a se întoarce și a acoperi biserica, și se sârguia fiecare a ieși mai degrabă ca să nu-i acopere apa. Atunci au ieșit degrabă și părinții copilului cel rămas în biserică, pârîndu-li-se că și copilul lor a ieșit împreună cu ceilalți din popor. Deci, căutând într-o parte și în alta, nu l-au văzut pe el și căutându-l prin poporul cel ce ieșise nu l-au aflat. Acum nu era cu puțință a se mai întoarce înapoi, pentru că marea acoperise biserica. Deci, plâneau părinții nemângâiați pentru dânsul și s-au dus la casa lor, tânguindu-se.

Iar în anul următor, iarăși depărtându-se marea, au venit părinții copilului după obicei, la închinarea Sfântului și, intrând în biserică, au aflat pe copil viu și sănătos, șezând lângă racla Sfântului, și luându-l cu nespusă bucurie, îl întrebau cum s-a păzit viu. Iar copilul, arătând cu degetul racla Sfântului mucenic, zicea: „Acesta m-a păzit pe mine viu și m-a hrănit, și toată înfricoșarea mării a izgonit-o de la mine”. Atunci s-a făcut mare bucurie părinților lui, și la tot poporul, care venise la praznic, de acea minune mare și preamăreau toți pe Dumnezeu și pe Sfântul mucenic. Apoi s-au

întors părinții cu bucurie întru ale lor, având pe fiul lor viu și sănătos.

În vremea împărăției lui Nichifor, împăratul grec, care a fost după Irina, maica lui Constantin, sosind pomenirea Sfântului Clement, nu s-a îndepărtat marea ca în toți anii cei ce trecuseră, și a fost așa până la cincizeci de ani și mai bine. Iar când a fost Fericitul Gheorghe episcop în Herson, foarte s-a mâhnit el de aceasta, căci nu se îndepărtează marea, și moaștele unui sfânt că acela și plăcut al lui Dumnezeu sunt acoperite cu apă, ca sub un obroc. În zilele lui au venit din Constantinopol în Herson doi învățători filosofi, Metodie și Constantin, care s-a numit mai pe urmă Chiril, și mergeau la Cazări, la propovăduire.

Aceștia, întrebând de moaștele Sfântului Clement și înștiințându-se că sunt în mare, au îndemnat pe episcopul Gheorghe spre căutarea lor, ca să se sârguiască să afle acea comoară duhovnicească. Iar episcopul Gheorghe, fiind îndemnat la acestea de acei învățători, a mers mai întâi la Constantinopol ca să vestească despre aceea pe împăratul Mihail al treilea, care era feciorul lui Teofil, și împărătea cu fericită să maică Teodora; asemenea și pe preasfințitul patriarh Ignatie, care păstorea Biserica după Sfântul Metodie. Iar

împăratul și cu patriarhul au trimis împreună cu dânsul bărbați cinstiți și pe tot clerul Sfintei Sofii.

Venind ei în Herson, s-a adunat împreună cu Metodie și cu Constantin tot poporul cel credincios, și au mers la marginea mării cu psalmi și cu cântări, vrând să câștige comoara cea dorită, dar nu s-a îndepărtat marea. Și apunând soarele, au șezut în corabie, iar la miezul nopții a strălucit o lumină din mare și s-a arătat mai întâi capul, apoi moaștele sfântului au ieșit din apă. După aceea luându-le arhiereul, le-a dus în corabie și ducându-le în cetate cu cinste, le-a așezat în biserica Sfinților Apostoli. Și, începând Sfânta Liturghie, multe minuni s-au făcut. Orbii au văzut, șchiopii și cei cu tot felul de boli s-au făcut sănătoși, și dracii s-au izgonit din oameni, prin rugăciunile Sfântului Clement și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia slavă este în veci. Amin.

